

Szathmáry István

FARKAS MÁTYÁS

1931-2000

Novemberben immáron két esztendeje, hogy Jászberény szegényebb lett egy olyan egyházi személyiséggel, aki hosszú időre szóló emléket hagyott maga után a városban. Ekkor távozott el közülünk 69 éves korában Farkas Mátyás apát-plébános. Zömök alakja húsz esztendőn keresztül tartozott hozzá Berény mindennapjaihoz, s emlékezetét nem csak az általa épített Szent István Ház falán levő bronztábla fogja az utókorra hagyományozni.

Módja lett volna rá, hogy más, magas presztízzsel rendelkező pályát válasszon hivatásául. Egyszerre vették fel a közgazdasági technikum elvégzése után az orvosi egyetemre, a testnevelési főiskolára és az egri teológiára. Az sem befolyásolta döntésében, hogy egyetlen fiúgyermek volt a családjában. Néha mosolyogva mesélte, hogy gyermekkorában édesapja, a törökszentmiklósi asztalosmester gyakran megjegyezte: ennek a gyereknek olyan apátos nyaka van. Bizonyára úgy volt, ahogy fiúi emlékezet édesapja szavait megőrizte, de ettől függetlenül is biztos, hogy olyan indítást kapott a hittől mélyen áthatott szülői hajlékban, ami elvezette őt a papi hivatás vállalásáig, és később a szolgálata során életornyosuló nehézségek elviselését is megkönnyítette számára. A keresztényi életvitelnek szép példáit tapasztalhatta otthon, különösen édesanyjától, aki férje korai elvesztése után egyedül nevelte fel őt gyermekét, majd csendes türelemmel viselte el hosszú földi útjának minden testi megpróbáltatását.

Az apát úr alkatának a hivatása kínálta lehetőségek közül legjobban az emberekkel való közvetlen kapcsolat, a személyes lelkigondozás felelt meg. Nem vonzotta az elvont kérdések boncolgatása, az elméletek csak addig a pontig érdekelték, amíg segítséget és útmutatást meríthetett belőlük munkájához. Jobban szeretett a lélekben olvasni, mint a könyvekben, de élete során azt a tudásanyagot maradéktalanul magába gyűjtötte, amit értékesnek ítélt. Őszinte figyelemmel és érdeklődéssel fordult mindenki felé, akivel kapcsolatba került, mivel a pap legfőbb kötelességének a mások terheinek elhordozását látta.

Minden közösség abban is megmutatja magát, hogyan vélekedik időseiről. Csak a pillanatot látva maga előtt, s nem az utat, melyet nekik is meg kell tenniük, vagy tiszteli azt a sorsot, és belőle fakadó élettapasztalatot, melyet az öregek hordoznak. Van ilyen is, olyan is, de

általánosságban szomorúan kell tudomásul vennünk, hogy a kor régen kikerült a tiszteletre méltó tulajdonságok közül, az elesettség gyakran gúnyt szül és nem segítő szóalmat. Az apát úr papként és emberként is cselekvő ellenfele volt e mentalitásnak. Nemcsak majd száz esztendő megélt édesanyja miatt. Kezdetől fogva meglátta, hogy milyen iszonyú magányban telhet az élet az elhagyott tanyákon, de gyakran népes sokaságtól körülvéve is. Rendszeres missziója volt egész élete során az öreg emberek gyámolítása.

Életének volt néhány epizódja, ami örökre megmaradt az emlékezetében, mert számára igen jelentős volt. Kedvvel emlékezett vissza az általa igen tisztelt és becsült gróf Teleki Pállal való egyetlen személyes találkozására. Cserkész korában, melynek tárgyi emlékeit haláláig a szobájában őrizte, egyszer az országúton vonuló csapatuk mellett elhaladt a miniszterelnök és egyben országos főcserkész gépkocsija. A társaságot meglátva Teleki megállította a járművet, kiszállt, és a gyerekekkel az árokparton hosszas eszmecserebe merült. Kifaggatta őket minden ügyes-bajos dolgukról, láthatóan őszintén érdekelte őt vélekedésük a világról. Személyisége örökre hatással maradt Farkas Mátyásra, és minden bizonnyal hozzájárult emléke ahhoz, hogy a lehetőség megnyíltával sok energiát fektessen a cserkészmozgalomba, mint az ifjúság nevelésének kiváló eszköze, újjáélesztésében.

Hasonlóképpen tisztelte Magyarország néhai, nehéz sorsú hercegprímását, Mindszenty Józsefet is. Nagyon kedves volt szívének, hogy szülőföldje elsőként állított látható emléket neki. Még két nevet szeretnénk megemlíteni azok sorából, akik iránt különös rokonszenvvel viseltetett, mert ezzel közelebb jutunk az apát úr lelki alkatának megértéséhez. Egyikük Gróf Apponyi Albert, a Jászság egykori országgyűlési képviselője, illetve a tudós-püspök Prohászka Ottokár. A püspök életművéből az ifjúság iránti elkötelezettsége ragadta meg, részben ennek hatására munkálkodott a Nagyboldogasszony Iskola megteremtésén, és a Szent István Ház felépítésénél, melyet főleg a fiatalok otthonául szánt.

A szentek seregéből kedves volt számára a Nagytemplom mellett álló kápolna védőszentje, Szent Rozália. Képe szobájában függött, és nem nyugodott addig, amíg többször elzarándokolva Palermóba, meg nem szerezte a kápolna számára a szent testereklyéjének egy kis darabját, hogy ezáltal ilyen formában is jelen legyen a városban.

Vagyont nem gyűjtött magának. Háza, nyaralója nem volt, kocsija - leszámítva élemedett korú Ladáját, amit szintén hivatali célra használt - az egyházé. Szülei után örökölt némi földet és egy házrészt, ennyi volt, amit ingatlanban birtokolt. Az őt körülvevő tárgyakat nem az

értékhalmozás vágya gyűjtötte össze, hanem jórészt emlékek voltak, fiatalon tett utazásokról, vagy számára kedves emberektől. Ami ezen túlment, a népművészeti kollekció, vagy a könyvtár, az értékmentés szándékával került hozzá, és szándékának megfelelően köz-, illetve egyházi tulajdonba került. Takargatni való titkai nem voltak életének, melyek révén bárki a markába kaparinthatta volna, a karrier lehetőségének megcsillogtatása pedig, nem keltett benne semmi rezdülést, ezen az úton nem lehetett hozzá közel kerülni. Kööttségektől mentesen igyekezett mozgásterének határait minél tágabbra szabni, hogy Istentől nyert hivatásához meglegyenek a megfelelő eszközei.

Életének utolsó esztendei a lelkerő próbái voltak. Tudta, hogy földi pályájának ideje erősen korlátozott. A lélektől elmaradt test szolgálatra kényszerítése egyre nehezebb volt. Ami ideje a mindennapi tevékenység, a papi, vezetői munka mellett maradt azt szolgálta, hogy mindent tövéről hegyére átvizsgáljon, rendezzen. Halálakor szobája tele volt a jórészt átnézett okmányokkal. A szólítás úgy érkezett hozzá, hogy az egyúttal üzenet is volt, eltelt életének mérlegéről. Utolsó földi ténykedése egy szeretetvendégség volt a Szent István Házban. Innen távozott szobájába meghalni, elkészönve a jelenlévőktől. 2000. november 19-e volt, a Szentév alkonya.